

A HORTOBÁGYI NEMZETI PARK

Hazánk elsőként alapított, és egyben legnagyobb kiterjedésű nemzeti parkja a Hortobágyi Nemzeti Park. A kezelése alá tartozó területek Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Hajdú-Bihar megyében, Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Heves megyében helyezkednek el. Területe ma már több mint 82 ezer hektár. A nemzeti park létrejöttét az Országos Természetvédelmi Hivatal elnökének 1850/1972 OTvH sz. határozata mondta ki, mely 1973. január 1-jén vált hatályossá. Címerében daru látható. A Hortobágy Közép-Európa legnagyobb kiterjedésű szikes pusztája.

A nemzeti park négy tájvédelmi körzet természetvédelmi kezeléséről gondoskodik, működési területén fellelhető több száz ex lege védett érték (kunhalom, földvár, szikes tó, láp). 130 Natura 2000 hálózatra tartozó terület található itt; különleges madárvédelmi területek és különleges élőhelymegőrzési területek egyaránt. (Az Európai Unió ökológiai természetmegőrzési hálózatáról, vagyis a Natura 2000 hálózatról bővebben [ITT](#) tájékozódhatsz). A nemzeti park eredeti törzsterületét és az újszentmargitai erdőt ill. legelőt Bioszféra Rezervátummá nyilvánították, egynegyede pedig a vízimadarak védelméről szóló Ramsari Egyezmény alapján különösen védett terület.

Alapító okirata szerint a Hortobágyi Nemzeti Park legfőbb feladatai közé tartozik, hogy óvja és fejlessze a puszta természeti és kulturális értékeit, őrizze meg a Hortobágy jellegzetes tájképét, a növény-és

állatvilágot, biztosítsa a madárvilág háborítatlan fészkelését, vonulását, segítse a pusztai életforma fennmaradását és bemutatását, és védje meg az ősi magyar állatfajtaikat. A puszta természeti és kulturális értékeivel olyannyira unikális, hogy 1999-ben az UNESCO a világörökségek listájára emelte (Hortobágyi Nemzeti Park – A puszta). A listára „kulturális” kategóriában került; ennek az az oka, hogy a táj a mesterséges felszínformáló erők és az ember hagyományos tájhasználatának hatására nyerte el mai formáját, így az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatot példázza. Erről [ITT](#) olvashatsz.

A pusztán mind a mai napig jellemző a legeltető állattartás; a nemzeti park a kipusztulófélben lévő ősi magyar háziállatfajta legnagyobb élő génrezervátuma. Találkozhatunk itt magyar szürkemarhával, rackával, mangalicával,

ménesekkel. A Pentezugi Vadlórezervátumban pedig – mely a látogatók elől elzárt, legszigorúbban védett, úgynevezett A- zónában található – félvad körülmények között Przewalski lovak és rekonstruált őstulok

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN

élveznek aktív védelmet. A pásztorélet sajátosságait, hagyományait, kultúráját is igyekeznek megőrizni és bemutatni. A Hortobágy épített kultúrtörténeti értékekben is bővelkedik; elég csak a Kilenclyükű hídra, a gémeskutakra vagy a pásztorkodáshoz kapcsolódó épületekre gondolni.

A nemzeti park nagy kiterjedésének és változatos élőhelyeinek köszönhetően igen gazdag élővilággal rendelkezik. Bár a füves pusztta egyhangúnak tűnhet, a növényzet mégis igen változatos, mozaikos. Néhány centiméteres magasságkülönbség más-más vegetációt eredményezhet. A gyepek legértékesebb madárfajai között van a sziki- és a mezei pacsirta, a széki csér, a nagy goda, vagy a bíbic. A legelők felett olykor feltűnik a pusztai ölyv és a parlagi

sas. Löszgyepeken a tűzok, fűrj és fogoly, ürge, pusztai görény is előfordul. A Hortobágy területén költ a kerecsensólyom is. A szikpadkák tetejébe szárazabb időkben mocsári teknős és vízisikló rakja a tojásait. A pusztta gerinctelen faunája is igen gazdag. Nagyobb testű gerincesek közül egyre nagyobb számban él itt a borz, és többször láttak már aranysakált erre. A pusztán túl nem szabad megfeledkeznünk a kiterjedt mocsarokról, halastavokról, holtágokról, a Tisza menti ártéri erdőkről, az erdőségekről, lágóvilágokról sem. A holtágak hínár és vízinövény fajokban igen gazdagok. A nádasok környékén sok énekesmadár faj él. A vizek mentén kemény- és puhafás ligeterdők, bokorfüzesek találhatóak. A ligeterdők kiemelt értékei a gémtelpek, a Tisza menti magas homokpartokban gyurgyalag, parti fecske és jégmadár fészkel. A mocsarak

gyakran mocsárrétekben folytatódnak. Ezek a fattyú-szerkő telepeknek, nyári lúd fészkelőhelyeinek, szárcsa, vızıtyúk, guvat, vöcsök és számos récefajnak lelőhelyei. Ohat és Újszentmargita mellett tatárjuharos sziki erdőszyepp-tölgyesek kis foltjai helyezkednek el. A halastavak híresek a madárvonulás idején a libahúzásról és a daruvonulásról.

A kétéltűek – életmódjuk miatt – a vizes területekhez kötődnek. Amennyiben a nemzeti park gerinces faunájáról többet olvasnál, kattints az alábbi linkre:

<http://www.hnp.hu/uploads/files/termeszetvedelem/Hortob%C3%A1gy%20gerinces%20faun%C3%A1ja.pdf>
a gerinctelenekről pedig itt olvashatsz:

<http://www.hnp.hu/uploads/files/termeszetvedelem/Hortob%C3%A1gy%20gerinctelen%20%C3%A1llatvil%C3%A1ga.pdf>

A növényvilágot bővebben tanulmányozhatod itt:

<http://www.hnp.hu/hu/szervezeti-egység/termeszetvedelem/oldal/a-hortobagy-novenyvilaga>

A Hortobágyi Nemzeti Parkban számos programmal várják az érdeklődőket; tanösvényeiken haladva a látogatók átélhetik a terület nyújtotta csodák látványát. Környezeti nevelési programjaik közül minden korosztály megtalálja a kedvére valót.

A nemzeti park honlapja az alábbi linken érhető el: <http://www.hnp.hu/hu>

Ha szívesen megnéznél egy filmet a nemzeti parkról, ajánljuk ezt a linket:

<https://www.youtube.com/watch?v=UGLCXi-UEx4>

Források:

Elektronikus tananyag, Nyugat Magyarországi Egyetem: http://www.nyme.hu/fileadmin/dokumentumok/emk/novenytan/novenytan/term_alapoz%C3%B3_ism/8.%C3%B3ra_tv.alapoz%C3%B3_ism_nemzeti_parkjaink_1.pdf

Ángyán József: Védett és érzékeny természeti területek mezőgazdálkodásának alapjai;

Mezőgazda Kiadó: <http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/vedett-erzekeny/ch04s04.html>

A világörökségről: <http://www.hnp.hu/uploads/documents/vilagorokseg-leporello.pdf>

Hortobágyi Nemzeti Park honlapja: www.hnp.hu

Szerző: Oláh Eszter

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN